

Lenta vremena Jugoslavije

Autor: Miljenko Hajdarović

Kontakt: miljenko@hajdarovic.com

Tema

Pregled hronologije Jugoslavije po tematskim područjima (politika, društvo, sport, kultura).

Kontekst

Postavljanjem osnovnog hronološkog okvira da učenik može pratiti razvoj političkih i društvenih procesa u Jugoslaviji. Stvaramo okruženje za dublji ulazak u pojedinu tematiku po izboru. Čas je planiran kao uvod u temu u 8. razredu osnovne škole (ili kada se učenici po prvi put susreću sa ovom temom). Trajanje pojedinog dijela školskog časa nije određeno već je prepušteno volji profesora/nastavnika i interesu učenika.

Cilj

Učenik primjenjuje hronološki okvir perioda postojanja jugoslavenske države nakon Drugog svjetskog rata te na različite načine prikazuje redoslijed i trajanje historijskih događaja, pojava i procesa.

Rezultati učenja

- vježbanje i snalaženja u vremenu i prostoru
- aktiviranje/motivacija učenika za temu koja uobičajno nije pri vrhu njihovog interesa
- jačanje slobodnog i argumentovanog iznošenja ličnog mišljenja

Materijal i potrebna oprema

Fotografije "HIP Yugoslavia Timeline", flip chart ili plakat za pisanje, magneti za tablu

Trajanje: 2 x 45 minuta (2 školska časa)

Pregled aktivnosti lekcije (proces)

U **uvodnom dijelu** podstaknuti učenike na slobodan razgovor i razmjenu mišljenja kao najavu teme o Jugoslaviji nakon Drugog svjetskog rata. Postaviti pitanja koja mogu podsjećati na ponavljanje teme o prvoj (Kraljevini) Jugoslaviji i potpitanjima ih aktivirati da iznesu svoja mišljenja i "znanja" o drugoj Jugoslaviji (Šta su čuli od starijih kakva je bila Jugoslavija? Ko je vladao Jugoslavijom? Kakve su bile građanske slobode?, itd.). Njihova razmišljanja/odgovore ukratko zabilježiti na flip chart ili plakat. Uvodni dio završiti postavljanjem ključnog pitanja na koje ćete odgovoriti zajednički na kraju časa: Zašto Jugoslavija više ne postoji?

U **glavnom dijelu** školskog časa koriste se materijali (fotografije) "HIP Yugoslavia Timeline". Svaka fotografija je na pozadini označena brojem, vremenskim periodom (godina ili datum) te kratkim opisom. Paket materijala ukupno sadrži 73 fotografije.

Profesor/nastavnik nasumično raspoređuje fotografije na svoj stol (ili više stolova u razredu). Poziva učenike da izaberu jednu fotografiju koja im se čini zanimljivom. Nakon odabira učenici ostaju uz stol i prave krug oko profesora/nastavnika. Odabranu fotografiju drže tako da je drugi učenici mogu vidjeti (u visini prsa). Profesor/nastavnik proziva učenike koji žele pojasniti zašto su odabrali upravo tu fotografiju.

Slijedeći zadatak je da učenici oblikuju liniju – ljudsku vremensku liniju. Koristeći podatke na poledini fotografije učenici se poredaju po "hronološkom redu". Učenici redom od najstarijeg do najnovijeg događaja čitaju pojašnjenja fotografija. Zajedno sa profesorom/nastavnikom raspravljaju i zaključuju jesu li im izabrani događaji zanimljivi za pojašnjenje razvoja događaja u drugoj Jugoslaviji.

U nastavku profesor/nastavnik raspoređuje učenike u 4 grupe. Svaka grupa pokriva dio okvirnog hronološkog perioda (1945-1960, 1961-1975, 1976-1990, 1991-2008). Profesor/nastavnik grupama raspoređuje preostale fotografije iz određenih perioda. Zadatak je po grupama proučiti sve materijale (fotografski i tekstualni dio – kod fotografija analiza fotografije – šta je prikazano, koji ljudi, šta rade,

zašto je događaj fotografisan, itd.) i odabrati one fotografije koje su po njihovom mišljenju najreprezentativnije za periode koje proučavaju. Ne zadaje se tačan broj koliko moraju odabrati niti se daju dodatne upute. Učenici u grupnom radu samostalno donose tu odluku koju će kasnije morati argumentovati.

Predstavnik grupe pojašnjava odabir i ti se materijali redom magnetima stavljaju na tablu. Po završetku svih predstavljanja svih grupa učenici analiziraju novonastalu vremensku liniju i ponovo prosuđuju koliko su im događanja u Jugoslaviji postala jasnija. U završnom dijelu upoređuju bilješke sa početka časa i razgovaraju o tome šta su novo naučili.

Izvori

Fotografije su javno dostupne na internetu.

(profesori/nastavnici mogu samostalno i po izboru dodavati svoje materijale relevantne za temu)

Dodatne informacije

- lokalni paneli izložbe "Anne Frank – Historija, Istorija, Povijest za danas"
- pregledi jugoslavenske ili nacionalne historije bivših jugoslavenskih republika
- dostupni materijali na internetu (uz kritički osvrt)

Opcije za procjenu/evaluaciju

Kod ove vježbe vrednuje se aktivno učestvovanje učenika u radu te njihov doprinos kontekstualizaciji događaja.

Ideje za domaću zadaću

1. Učenik može napraviti vlastitu vremensku liniju korištenjem podataka/materijala o svojoj porodici, lokalnoj zajednici i zavičaju. Takvu vremensku liniju može (samostalno ili u razredu) uporediti sa ključnim događajima jugoslavenske historije.

2. Učenik može na temelju ključnih podataka raditi male intervju sa svjedocima događaja postavljajući pitanja kao što su "gdje si bio u vrijeme...", "je li taj događaj direktno utjecao na tebe (ili neposrednu okolinu)" ili "jesi li učestvovao u navedenom događaju". Na taj način učenik razvija historijsku vještinu prikupljanja i analize usmenih historijskih izvora. Prikupljeni materijali se mogu analizirati u razredu sa posebnim naglaskom na lične perspektive.

3. Učenik kod kuće na internetu pronalazi dodatne informacije o događaju kojeg je odabrao u školi. Pronalazi uzroke i posljedice određenog događaja, biografije ključnih osoba i druge materijale. Rezultate istraživanja može prezentovati u školi.

Ideje za adaptaciju

Ukoliko se ova jedinica radi kao uvodna u temu Jugoslavije nakon Drugog svjetskog rata predlažem da se ista vježba ponovi i na kraju ove tematske cjeline. Tada učenici mogu učestvovati sa svojim dodatnim materijalima kojima će dopuniti vremensku liniju i argumentovati zašto smatraju da se određeni događaji uključuju ili isključuju iz hronologije. Vježba se njihovo kritičko historijsko mišljenje.

Predložena lekcija se može sprovesti u osnovnim i srednjim školama.

Ovaj plan časa je osmišljen u sklopu projekta "Historija, Istorija, Povijesti - Lessons for Today", kojeg implementira Kuća Anne Frank u saradnji sa lokalnim partnerima: Incijativom mladih za ljudska prava i Fondacijom Humanost u Akciji (Bosna i Hercegovina), HERMES (Hrvatska), Omladinski obrazovni forum (Makedonija) i Otvorena Komunikacija (Srbija).

Projekat je finansiran sredstvima Evropske Unije. Stavovi i sadržaj ovog plana časa su odgovornost isključivo njegovog autora i ne odražavaju stavove Evropske unije ili organizacija koje implementiraju projekat.
